

1

כ) שאין יותר לטוראים אין חייבין עליו משום טומאה האז כיון דאזרק דם יותר לטהורין קרינן ביה ואצ"ל דאין פסח נאכל אלא ללי ומלות יהודה עד שירמזו : ה"ג אשר לה' לרבות אימורי קדשים קלים לטומאה . והגפש אשר תאכל מבשר זבח השלמים אשר לה' : לטומאה . להחייב כרת האוכלן בטומאת הבוף דאשר לה' ויתרא הוא למידרש ביה דבר שהוא עולה לגבוה :

בית שמאי אומרים **כל** הניתנין על מזבח החיצון שנתן **ב** במתנה אחת כיפר ובמתנת שתי מתנות ובית הלל אומרים **אף** המתנת שנתנה מתנה אחת כיפר **לפיכך** אם נתן את הראשונה כתיקנה ואת השניה חוץ לזמנה כיפר ואם נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השניה חוץ למקומה פיגול וחייבין עליו כרת **כל** הניתנין על המזבח הפנימי **ט** שאם חיסר אחת מן המתנות כאילו לא כיפר לפיכך **נתן** כולן כתיקנן ואחת שלא כתיקנה פסולה ואין בו כרת : **גמ'** תנו רבנן **מנין** לניתנין על מזבח החיצון שנתנן **י** במתנה אחת שכיפר תלמוד לומר **והם** זבוחך ישפך והאי להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא **יג**

הדרן עלך כל הפסולין

בית שמאי אומרים . מפני אהת . זריקה אחת כיפר חט"פ שרובן טעונים שתי מתנות שהן ארבע : וכתחלה שתי מתנות . מתנות אלבע משם ובגמרא יליף טעמא : **לפיכך** . חטאת וכל הזבחים לבית הלל ולבית שמאי שאר זבחים חוץ לחטאת : נתן את הראשונה כפסוק . בשתיקה ואת השניה במחשבת אכילה בשר חוץ לזמנו כיפר וכשר הקרבן שכבר יתיר הקרבן ליקרב על ידי מתנה ראשונה ואין השניה מתרת את הבשר לפיכך אינה מפגלה : פיגול וחייבין עליו כרת . שאין מחשבת חוץ למקומו דשניה מושיאמו מיד פיגול שכבר הוקבע בראשונה שכבר קרבו כל מחיריו : שפיסר אחת מכל סממנות לא כיפר . כדיליף בבביתא בגמרא : **לפיכך** . האילו וכולן מחירות אין זו מתרת בלא זו ואין זו מפגלה בלא זו ואם נתן טולן כחקן בשתיקה ואחת שלא כחקה כגון שנתנה במחשבת חוץ למקומו או חוץ לזמנו פסול שלא יותר בראשונה ואין זו כרת שאין האחרונה מפגלה דהסבר אינו מפגלו בחצי חסור :

בית שמאי פרק רביעי זבחים

וליתנייה גבי קולי בית שמאי . פי' רש"י דסבר דשתי מתנות מפגלות ולא אחת דאין מפגלים בחצי מחיר כד' ואל"ת : אימא מפגלות הייט בלחח מהן ולבית הלל בראשונה דזוקא ולכליה מפגלין בחצי מחיר כה' ואל"ת אף כפיגול זמנין דאי חומרא ל"ש **אם** נתן ראשונה כתיקנה ושניה חוץ לזמנה או פיגול ולב"ה אינו פיגול כדאמר במתני' **ט** ואל"ת מקדמיה בית הלל ראשונה מפגלה מכלל דל"ש לא מפגלה כו' דהא ליה למימר בראשונה ולא בשניה ותו י"ל דמיה דמחירות דהייט דשתיקה דזוקא אי מפגלות וה"ל ילחח כחכב דקן מוכח בטוספתא כהד"א ח"ל אלעזר בן יעקב דבר זה כפי מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל שתי מתנות שבחטאת מכשירות ומפגלות כיצד אחת שלא ל' בזמנה ונשפך הדם פסול ואין בו כרת דברי ב"ש ובית הלל אומרים פיגול ויש בו כרת אלמא בלחח אין בו פיגול **כ"ש** לא ומשמע משום דנשפך הדם ולא קרבו כל מחיריו אבל אם לא נשפך הדם ונתן השניה כתיקנה או פיגול דמפגלי' בחצי מחיר ולא כפי' רש"י ולבית הלל פיגול דקרבו כל מחיריו או שמא אפי' לא נשפך ונתן

מאי לאו אפגליה דמוכח בדאמרי אינשי *מדר מירא (6) דיומא ב' אמר רבא בר שילא לא אנליייה דכתיב **וכעצם** השמים **לפודר** והאיכא שירים שירים לא מעכבי והאיכא שירים הפנימים דאיכא **ט** דמ"ד מעכבי בחד מקום קאמרינן : תניא רבי אליעזר בן יעקב אומר בית שמאי אומרים שתי מתנות שבחטאת ואחת שבכל הזבחים מתירות ומפגלות בית הלל אומרים אחת שבחטאת ואחת שבכל הזבחים **מתרת** **ומפגלה** *מתקף לה רב אושעיא אם כן ליתנייה גבי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל אמר ליה רבא כי איתשיל להתיירא איתשיל דהוה להו בית שמאי לחומרא : אמר רבי יוחנן שלש מתנות שבחטאות **אינן** באות בלילה ובאות לאחד מוחה **והמעלה** מהן בחוץ חייב אמר רב פפא יש מהן כותלתו ויש מהן כסופו חוץ ולילה זרות

K

2

3 **תוספות** מסכת מנחות דף טז עמוד א כל דבין הבדים חשיב חדא .. ובחצי הזאות דפנים קא מודי ר' מאיר דלא הוי פיגול מידי דהוה חצי קומץ דלא הוי פיגול כדאמר בסוף פ' שני דזבחים (דף ל.) דבעינן קומץ שלם

4 **חידושי הגר"ז** מסכת זבחים דף ל עמוד א מוכח מזה דחצי קומץ אף חצי מתיר לא חשיבא, וה"ה גבי הזאה אחת מהזאות הפנימיות, ורק כל ההזאות דבין הבדים כיון דהוי בתרי מקומות לכן חשיב חצי מתיר, וקשה על זה מהא דאמרינן בפ' ב"ש (דף ל"ח ע"ב) דל"ש דס"ל דבחטאת בעי דוקא שתי מתנות, שתי מתנות שבחטאת מתירות ומפגלות, וע"ש ברש"י ובתוס' דמבואר דאחת אינה מפגלת משום דאין מפגלין בחצי מתיר, אבל לר"מ דסובר מפגלין בחצי מתיר נתפגל אפילו במתנה אחת לב"ש, וקשה מ"ש מהזאה אחת מהזאות דחטאות הפנימיות דכתבו התוס' דאין מפגלין אפילו אי מפגלין בחצי מתיר

הזאה חצי קולי בית שמאי
שלם וכי עכ"ל, והקשה לי אחד מ"ש הלי הזאות דפנים נמתנה אחת בחטאת אליבא דב"ש דאית להו דבעינן דוקא שתי מתנות ומבואר להדיא בתוס' זבחים דף ל"ח דלענין פיגול אם השז בלחח מהם תליא בפלוגתא ר"מ ורבנן אם מפגלין בחצי מחיר אם לא ולא אמרינן דהוי בחצי קומץ, ומ"ש זה מזה.

4a

3

חידושי הגר"ז מסכת זבחים דף ל עמוד א

והכי מתבאר ג"כ מהדינים שמצינו גבי מנין שבע של פרה במשנה בפרה (פ"ד מ"ב) הזה בשישית לשביעית פסולה, ומפרש הר"ש משום דשבע פעמים כתיב בעי שיהא כסדרן, והיכא שקרא לשישית שביעית הרי הזה לשביעית קודם שישית, והרי דלא סגי בשבע הזאות ובעינן שתהא הזאה שביעית, וכשקרא לשישית שביעית הרי עשה לשישית שביעית ופסול משום דבעינן שיהיה שבע כסדרן, [ועיי"ש בפירוש הרא"ש דאע"ג דבזמן שלא מנה כלל כשרה מ"מ כשמה לשביעית שביעית גרע טפי, ועיין בגבורת ארי ביומא שם דמפלפל בענין זה אי הדינים דיוה"כ ופרה שוים], וכן מביא הר"ש שם תוספתא דהו"ז ז' כהנים בבת אחת הזאות פסולה, ומפרש הר"ש משום דכתיב שבע פעמים ולא שייך אלא בזה אחר זה, והרי דהמנין שבע צריך להז' הזאות ולא נקרא ז' הזאות כאחד

משנה מסכת פרה פרק ד משנה ב

הזה מששית שביעית חזר והזה שביעית פסולה משביעית שמינית וחזר והזה שמינית כשרה

ר"ש מסכת פרה פרק ד משנה ב

מששית שביעית - דשבע כתיב כסדרן והוא מונה שביעית קודם ששית שקרא לששית שביעית וחזר והזה שביעית פסולה - דבעינן שיקרא לששית ששית ולשביעית שביעית ולא שיקדים זו לזו אבל משביעית שמינית כשירה דאין שמינית בהזאות של הפרה וזה טעות דבר בעלמא היא שבעה כהנים כאחד פסולה דשבע פעמים כתיב ולא שייך אלא בזה אחר זה

ספרי במדבר פרשת חקת פסקא קכג

שבע פעמים שיהו מעכבות זו את זו שהיה בדין הואיל ונאמרו הזיות בפנים ונאמרו הזיות בחוץ אם למדתי לפנימיות שהם מעכבות זו את זו אף החיצונות יהיו מעכבות זו את זו לא אם אמרת בפנימיות שהם מכפרות לפיכך מעכבות זו את זו תאמר בחיצונות שאין מכפרות לפיכך לא יעכבו זו את זו ת"ל שבע פעמים שיהו מעכבות זו את זו

חידושי הגר"ז מסכת זבחים דף ל עמוד א

וע"ע איך משמע מז' פעמים שמעכבות זא"ז.... וכן צ"ע דבגמרא דידן יליף דמעכבות מחוקה, ובספרי יליף לה משבע פעמים

ועפ"מ שנתבאר בדברינו נראה דהספרי לא מיירי הכא בהא דהזאות מעכבות, דזה ילפינן מחוקה וכמו דאיתא בגמרא, אלא דהספרי יליף לה להך דינא דהכא דבהזאות דפרה המנין שבע מעכב בהזאות גופייהו, היינו דהזאה הראשונה צריכה לכל ההזאות, וזהו מאי דקאמר שמעכבות זו את זו, ולא מיירי כלל בדין עיכוב אלא מיירי בהך דינא דהמנין שבע הזאות צריך אף להזאה הראשונה, ודין זה דמעכב יליף מחוקה וכמו דיליף בגמרא דידן

חידושי הגר"ז מסכת זבחים דף ל עמוד א

ולפי"ז מתבאר היטב דברי הגמרא אין לי אלא מתן ז' שמעכבות בכל מקום היינו דמהא דמצינו במתן שבע דמעכב משום שבמתן ז' הדין דמנין שבע מעכב וכמו שמצינו ג"כ בפרה דמנין שבע מעכב וע"כ אין ללמוד מזה דארבע הזאות יעכבו, דלא מצינו כלל דהזאות יעכבו, ורק במתן ז' דהז' הזאות כולם מעכבים זה את זה דבלא"ה אף ההזאה הראשונה לאו כלום דין זה הוא המעכב, וזהו מאי דקאמרי בגמרא אין לי אלא מתן ז' דמעכבות בכל מקום בפרה ובנגעים, דמצינו ג"כ בפרה דין זה דמנין שבע מעכב, וע"כ גם הכא מתן ז' מעכב

14 ונראה דזכו גם ציבור דברי הרמב"ם בפ"ב מפסוקי"מ ה"ג שכתב על הא דמתנות הפנימיות מעכבות זא"ז שהרי הכתוב הקפיד על מניין שנאמר שבע פעמים עכ"ל, ר"ל דבעיקר דין חלוקין בין מתנות החיצונות דבהכרח אין המספר דין בעלם המתנות, משא"כ במתנות הפנימיות כיון שמנין מפורש בתורה דכתיב וכו' שבע פעמים ע"כ המספר שבע הוא דין וחנאי בעלם ההזאות, ח"ש שהכתוב הקפיד על מנין ר"ל דהמנין עלמנו הוא דין דבהזאות ולהכי לא שייך וכו' הדין וזוהי זכחך ישפך דמתנה אחת כיפר, ודברי הרמב"ם הן דברי הגמ' דאין לי אלא מתן שבע שמעכבות זכ"מ,

13a וכן הן דברי הגמ' והסו"ס דלא למילף מתן ד' מתן ז' לענין עיכוב כיון דשניין הן בעלם החפלא שלהן, ואין כוונה לחלק בין אס המספר הוא ז' או ד', רק עיקר הכוונה היא דמתן ז' שניין דזנייכוו דהמספר הוא חנאי ודין בעלם ההזאות עלמנו משא"כ במתן ד' וכמש"כ -

פרק שני

14a א כל הרמים הניתנין על מזבח החיצון. אם נתן מתנה אחת בלבד כיפר. ואפילו בחטאת מתנה אחת היא העיקר ושאר הארבע מתנות למנוחה. שנאמר ודם זבחך ישפך על מזבח ה' אלהיך. שפיכת הדם על המזבח היא העיקר: ב וכל הניתנין בוריקה שנתן בשפיכה יצא. שנאמר ודם זבחך ישפך: ג כל הרמים הניתנין על מזבח הפנימי. אם חטאת אחת מתן לא כיפר. אלא כולן הן עיקר הכפרה. שהרי הכתוב הקפיד על מניין שנאמר שבע פעמים: ד הטאת שנתן ממנו מתנה

חידושי הגר"ז מסכת זבחים דף ל עמוד א

ועפ"ז נראה דמ"ש התוס' דבהזאה אחת אפילו חצי מתיר לא הוי הוא דוקא במתנות הפנימיות שמתנותיהם שבע, משום דבהם ההזאה הראשונה צריכה להז' הזאות והזאה הראשונה בלא הז' הזאות לאו כלום היא, וע"כ אפילו חצי מתיר לא הוי, אבל במתן ד' הא דצריך ארבע הזאות הוא רק להיתר הקרבן, אבל אין זה דין בהזאות גופייהו, וע"כ נקרא שפיר חצי מתיר, אבל במתן שבע דהשבע הזאות הם צורך להזאות גופייהו, וכשחסר המנין שבע חסר בעצם ההזאות, וע"כ הזאה אחת אף חצי מתיר לא הוי

זכור כחוס' דחזק בלא חזרתה הויא רק כחצי קומץ דלא שמה בלעדי חזרתה, משא"כ במתן ד' דליכא דין מנין, וזוהי דאס יעשו ארבעה כהנים ארבע הזאות כאחד על ד' קרנות ג"כ מחקיים דין ארבע מתנות על ארבע קרנות, וא"כ כל הזאה בפ"ע דבר שלם הוא רק הקרבן לריך לדי מתנות ושחים מעכבות זו אליבא דכ"ש, ע"כ הוי כמו קומץ ולבונה דכל חד

15 זע"פ הרי נתבאר מהך דפרה דכל היכא דנאמר מנין שבע אין פירושו שיהא צהקרבן ז' הזאות נפרדות רק שנין שזו חטא ראשונה וזו חטא שני וכמש"כ בר"ש דשבע כתיב כסדרן. ולפי"ז הרי פשוט מש"כ לתעלה דכתיובו אינו רק צהקרבן לצד ולא מהני מה שיטערפו צהקרבן ויהיו צהקרבן ז' הזאות, רק בהזאות עלמנו כולכו לריכות להדי דהראשונה עושה את השני לשני וכן כולכו עד ז' הזאות,